

Den första prästgården och andra »skyldighetshus» uppföres

Som betonades i föregående kapitel var uppgifterna om kyrkan rätt knapphändiga. Desto mera i uppgiftsväg finns då att tillgå angående byggandet av prästgården - »sätessbyggnaden» - och erforderliga uthus på prästbordet. En av förklaringarna härtill kan vara, att kostnaden för de sistnämnda helt var en församlingens angelägenhet, då däremot kyrkbygget delvis finansierades genom rikskollekt och stamboksmedel, även om anskaffande av virke, forsling av detsamma samt uppförandet utgick i dagsverken, som församlingsborna hade att fullgöra enligt vissa normer.

Byggandet av rubr. hus pågick i stort sett under samma tid som kyrkan byggdes, så man kan gott anta, att det var ett sjudande liv i kyrkbyn.

Så till byggnationerna för vilka lämnas en relativt fullständig redogörelse i ett sockenstämmoprotokoll så lydande, även om endast det väsentligaste medtagits:

»Den 11 februari år 1797 blev efter tillkännagivande sockenstämma hållen med Kapell-laget i Björna till beslut och avgörande om vissa angelägenheter. Närvarande var kommissionslantmätaren V. E. Fougt såsom kronobetjänt i socknen, även Kapell-predikanten välförärdige och vällärde Herr Anders Billmark jämte följande av kapellagets ledamöter, nämligen:

Från Björna: Nämndemannen Hans Salomonsson och Mårten Pehrsson.

- » Björnsjö: Kyrkovärden Olof Andersson och Eric Andersson d. ä.
- » Gide: Nils Olofsson,
- » Hemling: Lars Ersson,
- » Hundsjön: Jakob Olofsson,
- » Kärrsjön: Anund Jakobsson och Olof Nilsson,
- » Leding: Anders Ersson,

Från Locksta: Pehr och Olof Pehrsson,
» Movattnet: Eric Jansson d. ä. och Daniel Jonsson,
» Nyliden: Sven Jonsson,
» Studsviken: Anders Nilsson.

Det anmäldes, att Björnsjö byamän hade till björnasågen framkört 67 timmerstockar för sågning, och de åtog sig att även köra fram bräderna till byggnadsplatsen, eftersom det övriga kapellagets ledamöter utlovat att hugga och framforsla 12 timmerstockar för varje rök till prästgårdsbyggnaden. Sågningen av de 67 stockarna till bräder skulle utföras av Björna byamän, vilket skulle räknas dem tillgodo.

Kapellpredikanten Billmark åtog sig att vid uppförandet av prästgården betala kostnaden för en skicklig bygg- och murarmästare, helst ville han leja Anders Abrahamsson i Vike, Arnäs socken, vilken även var känd för goda kunskaper i tegelslagning.

Kapellaget trodde sig äga rätt att ta näver till taktäckning på Björna bys skog, men stämman fruktade dels att skogen skulle bli för hårt åtgången, dels visste man ej om väderleken skulle bli tjänlig för nävertagning, vilket kunde leda till att husen finge stå otäckta över vintern. Man nöjde sig dock med att utkräva 24 mesar näver av vanlig storlek från varje seland jord i proportion till större och mindre hemman. Aboarna i Kärrsjön och Studsviken, vilka hade ringa tillgång av näver på egen mark, medgavs att ta detta på Björna skog.

Beträffande själva byggnadsarbetet beslöts att för timring av prästgården skulle 15 man utses att fullgöra vardera 10 dagsverken, bryggstugan skulle upptimras med röste och åsar av 6 man med 6 dagsverken vardera, stall- och fähysbyggnaden skulle sättas upp av 8 man med vardera 6 dagsverken, och slutligen skulle 8 man timra upp ladugården, där varje man fullgjorde 5 dagsverken. Utförda dagsverken skulle räknas arbetarna tillgodo.

Varje hemmansrök skulle leverera 14 barkade takvedstrån, 4 av 12 alnars längd och 10 av 10 alnars längd. Dessutom skulle ett belopp på 10 skilling sammanskjutas för varje seland jord för inköp av fönster och annan materiel.

Följande timmermän utsågos:

Till prästgården.

Kärrsjön: Olof Nilsson, Anund Jakobsson, Jon Jakobsson, Elias Jansson,
Krokvattnet: Jon Olofsson,
Studsviken: Anders Nilsson,
Hemling: Lars Ersson, Daniel Danielsson,
Movattnet: Eric Jonsson, Anders Danielsson, Jan Jansson,
Locksta: Pehr Persson, Olof Pehrsson.
Hantlangare: Lars Pehrsson, A, och Christoffer Pehrsson, Kärrsjön.

Till bryggstugan.

Nyliden: Jan Jansson, Eric Nilsson, Anders Olsson, Anders Nilsson,
Anders Jakobsson, Måns Ersson.

Till fähusbyggningen.

Nyliden: Sven Jonsson,
Kärrsjön: Jon Danielsson,
Hemling: Christoffer Jansson, Jakob Jakobsson,
Movattnet: Erik Jansson d. y.,
Långviken: Nils Jonsson, Nils Nilsson, Lars Jakobsson.

Till ladugården.

Mattarbodum: Christoffer Christoffersson, Eric Jansson, Anders Jansson, Christoffer Jansson,
Hundsjön: Jakob Olsson, Carl Andersson,
Ryssjön: Pehr Jonsson, Anders Hansson.

Slutligen beslöts, att sedan de nämnda timmermännen fullgjort sina åligganden, skulle andra utan undantag kallas för att utföra övriga arbetsuppgifter. Ordförande vid stämman var lantmätare Fougé.

Det hela verkar att ha varit välorganiserat, och troligen hann man utföra det uppgjorda programmet år 1797, varpå övriga arbeten, såsom murning, inredning etc. fortsatte påföljande år, då byggnationerna fullbordades, om det rent av inte dröjde till år 1799.

Ett protokoll från den 22/9 år 1800 angående en ekonomisk besiktning av hus, åker och äng, som kapellpredikanten Abr. Själlander nyttjar, ger följande besked: Abyggnaderna består av sätesbyggning om 5 rum, drängstuga med bryggstuga, stall och vedbod sammanbyggda, ladugård med portgång och fodervind samt kornlada (häbrä). Alla hus voro nybyggda och i gott skick. Aker och äng besiktigas även, varvid prästbordet beräknades föda en häst och fem kor.

Som framgår i annat sammanhang var de kontanta medlen ringa, men genom sammanskott av små penningssummor och en enorm arbetsinsats av alla arbetsföra inom församlingen hade byggts en för den tidens prästmän acceptabel prästgård jämte övriga s. k. »skylldighetshus». Det kan tilläggas, att när kyrkoherde Anders Sidner tillträdde sin tjänst i Björna den 1/5 1824, så ansåg sig prästfamiljen ha fått en bra bostad. »Både herrskapstrappan och kökstrappan var nytjärad och luktade gott. Taket var av tjärad spån och inte bara av takved på näver, som var brukligt i bygden. Det taket talade ett tydligt språk och sade, att här bodde prästen i församlingen». (Citat ur Otto Buchts bok om Anders Sidner.) Under kyrkoherde Sidners tid i Björna byggdes ännu mera på prästbordet, såsom kornhässa, tröskloge, vagnslider och badstuga.